

Landsting den 2. april 2011 på Christiansborg:

Drikkevand – rent vand, men hvordan?

Afstemninger

11.20 Introduktion til afstemningssystemet – Hvem er vi i salen?

Spørgsmål 1:

Hvad er dit køn?

(Vælg det køn, du tilhører)

- Kvinde
- Mand
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 2:

Hvilken aldersgruppe tilhører du?

(Vælg den aldersgruppe, du tilhører)

- 20 – 29 år
- 30 – 39 år
- 40 – 49 år
- 50 – 59 år
- 60 –
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 3:

Hvor i landet har du bopæl?

(Vælg den region, hvor du har bopæl)

- Region Nordjylland
- Region Midtjylland
- Region Syddanmark
- Region Sjælland
- Region Hovedstaden
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 4:

Hvilket område bor du i?

(Vælg dét område, du bor i)

- Hovedstadsområdet
- By med over 100.000 indbyggere
- By med 10.000 – 99.999 indbyggere
- By med 1.000 – 9.999 indbyggere
- By med 500 – 999 indbyggere
- By med 200 – 499 indbyggere
- Landdistrikt
- Kan / vil ikke tage stilling

13.35 Hvem er vi i salen? – fortsat

I denne runde vil vi spørge lidt ind til deltagernes kendskab.

Spørgsmål 5:

I Danmark har vi en meget decentral vandforsyning med omkring 2.500 vandværker ud over hele landet.

Ved du hvilket vandværk, der leverer vandet til din husstand – kender du navnet på vandværket?

- Ja
- Ja, det tror jeg nok
- Nej
- Min husstand får ikke vand fra et vandværk
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 6:

Et vandværk henter drikkevandet fra egne drikkevandsboringer og nogle værker får også vand fra andre vandværkers boringer.

Ved du hvilket geografisk område, dit vandværk får vand fra – det vil sige, hvor drikkevandsboringerne er?

- Ja
- Ja, det tror jeg nok
- Nej, men jeg ville gerne vide det
- Nej, det har jeg heller ikke behov for at vide
- Nej
- Min husstand får ikke vand fra et vandværk

- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 7:

I byggemarkeder, planteskoler og supermarkeder m.m. kan vi som almindelige forbrugere og haveejere købe en række produkter, der er af samme type som de pesticider, landbruget anvender.

Kender du til hvilke produkter, der er eller kan indeholde pesticider?

(Vælg de produkter, du mener er eller kan indeholde pesticider)

- Blomsterjord
 Drivhus-rens
 Gødning
 Myregift
 Spagnum
 Træbeskyttelsesmidler
 Mygge-middel
 Insektsæbe
 Mosfjerner
 Ukrudtsmidler
 Hvepse-dræber
 Alge-rens
 Jeg kender ikke produkterne
 Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 8:

Bruger I i din husstand produkter, der er eller indeholder pesticider - eller kender du nogen der gør det?

- Ja
 Ja, det tror jeg nok
 Nej
 Kan / vil ikke tage stilling

14.40 1. runde afstemning: Handlingsplaner til at sikre rent drikkevand i fremtiden

Vi har nu hørt væsentlige aktører, når det gælder drikkevand og grundvand, fremlægge deres handlingsplan til at sikre rent drikkevand i fremtiden.

Spørgsmål 9:

Hvilken af de fremlagte handlingsplaner synes du er bedst til at sikre rent drikkevand i fremtiden?

(Vælg den handlingsplan, du synes er bedst)

- Vandværkernes** handlingsplan
- Landbrugets** handlingsplan
- Danmarks Naturfredningsforenings** handlingsplan (natur- og miljøorganisation)
- Kommunernes** handlingsplan
- Ingen** af handlingsplanerne kan sikre rent drikkevand i fremtiden
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 10 - 13:

Test af afstemningen på handlingsplanerne

I de følgende afstemninger spørger vi ind til jeres holdninger til nogle af de væsentlige elementer i de fire handlingsplaner. Følgende udsagn er indhold i hver af de fire fremlagte handlingsplaner

Spørgsmål 10:

Centrale elementer i handlingsplanerne ... hvad mener du om dem?

(Vælg de udsagn, du mener at du er enig eller nogenlunde enig i, blandt de følgende.
Du kan vælge fra 1 til dem alle)

- Pesticider udgør i dag det klart største problem for dansk vandforsyning
- Der skal indføres en skarpere regulering af brugen af pesticider
- De fleste kilder, der er til forurening af pesticider, er lovlige - derfor er det statens ansvar at ændre lovgivningen
- En indsats baseret på frivillige aftaler har ikke tilstrækkelig effekt
- Der skal indføres en skarpere ordning med godkendelse af pesticider
- De pesticider, vi finder i grundvandet, skal forbydes
- Der skal indføres en obligatorisk zone på op til 300 meter omkring alle drikkevandsboringer, hvor der ikke må anvendes, håndteres eller opbevares pesticider (arealet svarer til 4 promille af landbrugsarealet)
- På længere sigt skal alle indvindingsområder helt friholdes for brug af pesticider (områderne udgør cirka 10 procent af Danmarks areal)
- Jeg er ikke enig i nogle af udsagnene
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 11:

Centrale elementer i handlingsplanerne... hvad mener du om dem?

(Vælg de udsagn, du mener at du er enig eller nogenlunde enig i, blandt de følgende.
Du kan vælge fra 1 til dem alle)

- Grundvandet er overordnet set godt beskyttet mod forurening fra nitrat og pesticider
- Landbrugets brug af gødning (nitrat-udledning) udgør i dag ikke en reel trussel for kvaliteten af vores grundvand
- Enkeltstående punktkilder udgør en større risiko for forurening af grundvandet end den udbredte fladebelastning
- Der er ikke behov for mere lovgivning, men snarere at den eksisterende lovgivning anvendes målrettet
- Det vigtige er ikke hvor meget pesticid, der anvendes, men hvordan bl.a. drikkevandet belastes
- Brug af pesticider er nødvendigt for at give sikkerhed om udbytte af afgrøder, den enkelte landmands driftsøkonomi og lave fødevarerpriser
- Det danske godkendelsessystem er Europas skrappeste og skal derfor ikke gøres endnu skrappere
- Reguleringen i Danmark må altid orientere sig mod reguleringen i EU
- Jeg er ikke enig i nogle af udsagnene
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 12:

Centrale elementer i handlingsplanerne... hvad mener du om dem?

(Vælg de udsagn, du mener at du er enig eller nogenlunde enig i, blandt de følgende. Du kan vælge fra 1 til dem alle)

- For at kunne sikre rent grundvand er det en stor udfordring at der bliver brugt pesticider på 56 procent af Danmarks areal
- Der skal ske gradvist ophør med brug af pesticider i de områder, hvor drikkevandet dannes
- De pesticider der findes i grundvandet skal forbydes med det samme
- De områder hvor grundvandet dannes skal omlægges til økologisk landbrug eller dyrkes uden brug af pesticider
- Det er Folketingets ansvar at der er tilstrækkelig lovgivning til at kunne forbyde, begrænse og planlægge for at sikre at grundvandet er beskyttet
- Antallet af landmandens årlige sprøjtninger med pesticid skal ned på det man aftalte i 2005 – nu
- Der skal indføres kontrol af den enkelte landmands brug af pesticider
- At sikre drikkevandet hænger sammen med miljøets og naturens tilstand i det hele taget, herunder den biologiske mangfoldighed
- Jeg er ikke enig i nogle af udsagnene
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 13:

Centrale elementer i handlingsplanerne... hvad mener du om dem?

*(Vælg de udsagn, du mener at du er enig eller nogenlunde enig i, blandt de følgende.
Du kan vælge fra 1 til dem alle)*

- Der er behov for at kunne kortlægge pesticid-følsomme områder, for at sikre grundvandsmagasiner fremover
- En sådan kortlægning skal laves og tages i brug senest i 2017
- Benyttelse af naturen – fx ved landbrugsdrift – må ikke skade grundvandets kvalitet og kvantitet
- Lovgivningen er på mange måder på plads, således at vi kan beskytte grundvandet
- Kommunerne skal have lov til at opkræve penge via forbrugernes vandregning til at finansiere beskyttelse af grundvandet
- At udvide beskyttelseszonen fra i dag 10 meter til 25 meter skal ske uden erstatning til jordejeren
- Der skal på kort sigt laves beskyttelsesområder omkring alle drikkevands-boringer
- Grundvandet skal opfattes bredt – også som kilde til hele vores vandmiljø – og derfor større krav til grundvandets økologiske kvalitet
- Jeg er ikke enig i nogle af udsagnene
- Kan / vil ikke tage stilling

15.20 2. runde afstemning: udfordringer for grundvandet

Spørgsmål 14:

Hvad er de store udfordringer

Grundvand i forhold til anden natur?

I perioder hører vi meget om udfordringer med forurenede drikkevand. I andre perioder er det nogle andre miljøudfordringer, fx klimaændringer eller nedgang i naturens mangfoldighed, der er fokus på.

Hvilken betydning tillægger du grundvandets tilstand i forhold til andre miljø- og naturudfordringer?

(Vælg det udsagn, der ligger tættest på din opfattelse)

- Grundvandets betydning overskygger andre mulige udfordringer for natur og miljø
- At sikre grundvandets tilstand ligger på linie med andre miljø – og naturforhold
- Det er mindre betydende, fordi det kan løses, fx ved at rense forurenede grundvand
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 15:

Tillid til myndighedernes grundvands-indsats

Myndighederne arbejder meget og på mange måder med at forebygge og sikre at grundvandet er rent – bl.a. ved at overvåge og analysere vandet på udvalgte steder i Danmark og godkender kun brug af sprøjtemidler, hvis de mener at der ikke er risiko for at stofferne går videre til grundvandet.

Hvordan er din tillid til at myndighederne har styr på at sikre rent grundvand i fremtiden?

(Vælg det, du mener)

- Jeg har stor tillid
- Begrænset tillid
- Ingen tillid
- En indsats har ikke den store betydning for mig
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 16:

Afvejninger mellem økonomi og rent grundvand

Hvis politikerne laver beslutninger, der styrker indsatsen for at beskytte grundvandet – fx forbud mod brug af visse pesticider - kan det have konsekvenser i form af en mærkbar forringelse af landbrugets udbytte og muligheder for at dyrke bestemte afgrøder.

Og som følge heraf forringe erhvervets økonomiske resultat og dermed mindre indtjening til Danmark.

Hvordan ser du på forholdet mellem økonomi og rent grundvand?

(Vælg de udsagn, der ligger tættest på din opfattelse. Du kan vælge så mange, du vil)

- Det er acceptabelt med økonomiske forringelser som følge af en styrket grundvands-beskyttelse
- Det er i orden at en styrket grundvands-beskyttelse betyder at visse afgrøder (fx inden for frugt og grøntsager) ikke længere kan dyrkes i Danmark
- En styrket grundvands-beskyttelse må ikke betyde væsentlige forringelser for landbrugets økonomiske resultat
- En styrket grundvands-beskyttelse må ikke betyde at visse afgrøder (fx grøntsager og frugt) ikke kan dyrkes i Danmark
- Skrappere miljøkrav i Danmark flytter bare miljøproblemerne til udlandet
- Væksten i jordens befolkning betyder at der er brug for alle de fødevarer, der kan produceres – det er ikke nok, at kunne brødføde os selv i Danmark
- At sikre landbrugets konkurrenceevne i forhold til udlandet må være det mest afgørende
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 17:

Rent drikkevand – via rensning?

I Danmark har vi et princip om at danskernes drikkevand skal komme fra rent, urensset grundvand. Politikerne er enige om at den miljøpolitiske indsats skal have fokus på at forebygge at grundvandet forurenes. Altså at fjerne eller begrænse mulige kilder, der kan forurene.

Blandt argumenterne er at hvis dét at rense grundvandet til drikkevand bliver en almindelig mulighed, så mindskes opmærksomheden overfor at beskytte grundvandet mod forurening. Vi vil da, så at sige, kunne

rense os ud af problemerne. Et andet argument er at dét at rense grundvandet til drikkevand kun kommer os mennesker til gode. Ikke naturen – planter og dyr – som også er afhængige af grundvandet.

Teknologien til at rense forurenede vand findes og bruges allerede på nogle enkelte vandværker i Danmark..

Hvad er din holdning til muligheden for at rense grundvandet, så forurenede grundvand kan blive til rent drikkevand?

(Vælg de udsagn, der ligger tættest på din holdning)

- Vi skal fortsat kunne hente al vores drikkevand uden rensning fra ikke-forurenede grundvand
- Hvis det bliver almindeligt at rense drikkevandet vil der være mindre motivation for at passe på grundvandet fremover
- Naturen har ligesom mennesker krav på rent vand, derfor rent grundvand uanset hvad det bruges til
- Det er i orden at enkelte vandværker renser grundvandet i en midlertidig periode, fx 2-3 år
- At rense grundvandet til drikkevand er en løsning på problemerne med forurening af grundvandet
- Hvis Danmark selv renser sit drikkevand vil det kunne fremme eksport af dansk know-how for rensningsteknologi til andre lande
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 18:

Balance mellem hensyn til behov for drikkevand og naturens behov for vand?

EU-krav betyder at der fremover skal tages større hensyn til at naturens vandmiljøer har tilstrækkeligt med rent vand. Det kan betyde øget konkurrence mellem menneskers og naturens behov for grundvand.

Hvis alle de nedenfor nævnte løsninger er mulige, hvilken synes du så er bedst?

(Vælg den, du mener man skal prøve først)

- Lukke drikkevands-boring og lave en ny boring et andet sted med etablerings-udgift til følge
- Etablere tilførsel af grundvand til naturen fra et andet sted med nok grundvand
- Undlade markvanding, også selvom det går ud over afgrøderne
- Tilføre naturen rensede regnvand
- Bruge regnvand til nogle formål, hvor vi i dag bruger drikkevand, fx toiletskyl
- Vandmiljøer må indimellem mangle vand, fx i tørre perioder om sommeren
- Andet, jeg har udfyldt et postkort
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 19:

Pris på drikkevandet?

En husstand betaler i Danmark i gennemsnit 4.700 kroner om året for forbruget af drikkevand. Det er det beløb der står på vandregningen og som også dækker afledning af spildevand.

Hvad vil du være villig til at din husstand betaler mere årligt, hvis ekstrabeløbet var øremærket til at sikre rent, urenset drikkevand fra grundvandet i fremtiden?

(Vælg det, du årligt er villig til at betale udover din nuværende vandregning)

- Op til 100 kroner** mere om året (godt 2 procent mere end i dag)
- 200-500 kroner** (op til cirka 10 procent mere)
- 500-1.000 kroner** (op til godt 20 procent mere)
- 1.000-2.000 kroner** (op til godt 40 procent mere)
- Mere end 2.000 kroner** (over 40 procent mere)
- Jeg ville gerne betale mere, men mener at princippet om 'forureneren betaler' må gælde
- Jeg vil ikke betale mere, princippet om 'forureneren betaler' må gælde og dermed må forurenerne finansiere indsatsen
- Jeg ønsker ikke at betale mere end jeg gør i dag
Kan / vil ikke tage stilling

15.40 3. runde afstemning: Indsats og virkemidler

Spørgsmål 20:

Hvilken grundvands-indsats og i hvilken grad?

Sagkyndige vurderer at grundvandet kan beskyttes mod forurening ved at lave en sikkerhedszone omkring den enkelte vandboring, hvor der ikke må anvendes sprøjtemidler, men de er uenige om hvor stor sådan en zone skal være.

Hvor stor synes du at sådan en sikkerhedszone skal være?

(Vælg det, du synes er bedst)

- En omkreds på 10 meter omkring vandboringen som hidtil
- 25 meter som i nyt lovforslag fra regeringen
- 300 meter, som foreslået af en arbejdsgruppe under Miljøministeriet i 2003
- Zonens størrelse skal fastsættes ud fra en konkret vurdering af den enkelte vandboring på baggrund af statslige retningslinjer, måske mere end 300 meter
- Ikke bare vandboringen skal beskyttes, men hele det område hvor grundvandet dannes
- Indføre generelt forbud mod miljøbelastende pesticider, så bliver zoner unødvendige
- Omlægge al landbrug i Danmark til økologisk landbrug, der ikke bruger pesticider
- Der skal ikke være sikkerhedszoner
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 21

Frivillighed eller tvang?

I dag kan kommuner lave frivillige aftaler med jordejere om at der på visse arealer ikke må bruges pesticider af hensyn til grundvandet. Jordejeren modtager herefter årlige erstatningsbeløb som kompensation for det tab, han måtte have, ved ikke at kunne anvende pesticider.

I stedet for frivillighed kan kommunerne vælge tvang, det vil sige at ekspropriere arealet og bruge det til fx. skov eller anden natur. Dette mod en éngangs-erstatning til jordejeren.

Hvis nu det ikke er muligt at lave en frivillig aftale med en jordejer, hvad skal der så ske?

(Vælg det, du synes er rigtigst)

- Ingenting - den private ejendomsret bestemmer
- Kommunerne skal i stedet foretage ekspropriation - med kompensation til jordejeren
- Kommunerne skal kunne forbyde brug af pesticider på visse arealer af hensyn til grundvandet – uden kompensation, men med et rimeligt varsel
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 22

Finansiering – hvem skal betale for at beskytte grundvandet?

At lave restriktioner for de arealer i Danmark, hvor der indvindes drikkevand, er en måde der i dag bruges til at beskytte grundvandet mod forurening på. Efter dagens regler koster det penge til årlige erstatninger til jordejeren, fx landmanden, for det tab han har ved ikke at kunne dyrke med brug af pesticider..

Hvor synes du at pengene til sådanne erstatninger skal komme fra?

(Vælg det udsagn, der ligger tættest på din opfattelse)

- Gennem højere priser på drikkevandet i hannerne
- Kommunerne skal opkræve mere skat hos borgerne målrettet dette formål
- Staten skal afsætte en post på finansloven til netop sådanne erstatninger
- Via øgede afgifter på det, der forurener, fx pesticider – jf. 'forureneren-betaler-princippet'
- Jordejeren skal ikke have erstatning
- Der skal ikke laves restriktioner på disse arealer
- Kan/vil ikke tage stilling

Spørgsmål 23:

Mere økologisk landbrug som et af midlerne til mindre brug af pesticider?

Det er ikke tilladt at anvende pesticider indenfor økologisk landbrug. Derfor mener nogle at denne produktionsform skal fremmes.

Hvad mener du, der kan være den bedste drivkraft til mere økologiske landbrug?

(Vælg dét, du synes der er bedst)

- Offentlig efterspørgsel** – større forbrug af økologiske produkter i det offentlige
- Tilskud** – fx mere økologi ind i EU's landbrugspolitik
- Lovgivning** - fx krav om at omlægge til økologisk landbrug i områder, hvor grundvandet dannes
- Markedet** alene skal drive udviklingen
- Andet**, jeg har udfyldt et postkort
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 24:

Private forbrugere og offentlige forbrugere

I dag bruger private forbrugere cirka 2 procent af den samlede mængde solgte pesticider i Danmark. Det offentlige – stat, regioner og kommuner - bruger cirka 8 procent, bl.a. til at bekæmpe ukrudt langs jernbaner og motorveje, på forsvarets arealer m.m.

Hvad er din holdning til det offentliges forbrug?

(Vælg det udsagn, du synes er rigtigst)

- Det er i orden at det offentlige **bruger** pesticider på offentlige arealer
- Det offentlige må gå forrest og **begrænse** brugen af pesticider, fx halvere forbruget
- Det offentlige må gå forrest og helt **stoppe** med brugen af pesticider
- Kan / vil ikke tage stilling

Spørgsmål 25:

Hvad er din holdning til de private forbrugeres anvendelse?

(Vælg dét udsagn, du synes er rigtigst)

- Det er i orden at private forbrugere anvender pesticider i deres egne haver, i grundejerforeninger etc.
- Private skal kun kunne købe pesticider, hvis de har fået et mini-kursus med instruktion i korrekt brug
- Salg af pesticider til private må kun finde sted på få udvalgte steder med instruktion – ikke salg i fx byggemarkeder
- Begrænsninger i det private forbrug bør indføres – fx. forbud mod at bruge midlerne på befæstede arealer (fx fliser, perlesten, asfalt)
- Salg til private skal forbydes
- Kan / vil ikke tage stilling
